

na, kterou pro Vinohradské divadlo ve stejném roce vytvořil dramatik a scenárista Jiří Hubač.

Opus 76 představoval poslední úplnou sérii smyčkových kvartetů **Franze Josepha Haydna** (1732–1809), která těchto kompozic obsahovala celkem šest. Napsal je mezi lety 1796–1797 na objednávku uherského hraběte Josepha Georga von Erdődyho a tiskem vyšly podle domluvy o pár let později roku 1799. Haydn se svými šedesáti osmi kvartety patřil mezi skladatele, kteří postupně proměnili původně lehčí žánr (rané kvartety byly označovány obvykle jako divertimento) v respektovanou oblast komorní hudby následujících století. První větu **Smyčcového kvartetu d moll** op. 76 č. 2 v sonátové formě otevírá hlavní téma, uvádějící ústřední motiv dvou klesajících kvint, jímž je celá první věta přímo prospikována a z nějž také vychází přezdívkou kvartetu „Quinten“ (Kvintový), brzy po jasné kadenci s césurou dává prostor lyrickému vedlejšímu tématu v paralelní durové tónině. Specifikum expozice představuje ihned následující sekce, která již v tomto bodě rozvádí obě představené myšlenky. Druhá věta se rozkládá na trojdílném půdorysu s kodou. První díl především seznamuje s tématem, prostřední přináší rozpracování v mollové tónině a ve třetím se za sebe řadí několik variací tématu. Následující menuet je psán jako dvojhlasý kánon, v němž viola spolu s violoncellem následují jeden takt za obojími houslemi. Durovou kontrastní vložku s doprovodem opakovaných staccatových akordů pak utváří trio. Závěrečné *Vivace assai* se svým divokým tématem uzavírá cyklus opětovným užitím sonátové formy a zakončuje jej celý v tónině D dur.

Daniel Šniežek

Anežka Nováková absolvovala brněnskou konzervatoř, bakalářský program Katedry jazzu JAMU a v současné době je posluchačkou Katedry bicích nástrojů tamtéž. Na svém kontě má několik sólových vystoupení např. s Janáčkovou filharmonií Ostrava, Janáčkovým akademickým orchestrem a dva marimbové recitály v rámci festivalu Maraton hudby Brno. Od září 2024 je členkou OA České filharmonie a pravidelně spolupracuje i s dalšími profesionálními tělesy (např. orchestr NdB, BCO, FOK, SOSR, Moravia Brass Band).

Ariana Suleiman Shakh absolvovala Musorgského hudební učiliště v Petrohradě v oboru hra na violu. V současné době studuje 3. ročník bakalářského studia na Janáčkově akademii múzických umění v Brně pod vedením Jana Řezníčka. V září 2023 se stala členkou violové sekce orchestru Národního divadla Brno.

Štěpánka Plocková hru na violoncello studuje od 7 let, prvně pod vedením Magdalény Duchaňové na ZUŠ Smetanova, následně u Miroslava Zichy na brněnské konzervatoři. Letos je studentkou 2. ročníku na Akademii múzických umění v Praze u Miroslava Petráše. Od dětství se účastní různých hudebních soutěží: Vychytilova soutěž,

Concertino Praga (2018), Gustav Mahler Competition (1. místo v roce 2022) a minulý rok zvítězila v celostátní přehlídce konzervatoří ČR. Mezi nedávné úspěchy patří cena Letní hudební akademie Kroměříž.

Marie Janíčková je studentkou třetího ročníku bakalářského studia na Janáčkově akademii múzických umění z flétnové třídy doc. Františka Kantora. Během studií na Konzervatoři Brno získala dvě 2. místa na soutěži Pardubické dechy v letech 2017 a 2019. Jako orchestrální hráčka vystoupila s tělesy jako Czech Virtuosi, Český národní symfonický orchestr nebo Virtuosi Brunensis. V březnu 2023 se stala členkou Orchestrální akademie Filharmonie Brno. Své umělecké vzdělání si dále rozšiřuje pravidelnou účastí na mistrovských kurzech s předními světovými flétnisty – Robertem Winnem, Emily Beynon, Sue Thomas, Davidem Formisanem a dalšími.

Členy Orchestrální akademie Filharmonie Brno doprovází na dnešním koncertě hosté, kterými jsou studenti a absolventi Hudební fakulty JAMU **Bianka Soukupová**, **Diana Kadysheva**, **Marián Hrdlička** a **Valérie Chomaničová**, docent Katedry dechových nástrojů JAMU **Radim Pančocha** a studenti Hudební a taneční fakulty AMU v Praze **Marek Peňáz** a **Vít Janečka**.

Nenechte si ujít největší koncertní projekt sezony

Pohádkový Mahler

se dvěma stovkami umělců na pódiu. Sólisté, sbor, orchestr, menší orchestr za pódiem, bezmála dvě stovky hudebníků čítajících například čtyři harfy. Na den přesně 90 let od premiéry na něm zazní *Píseň žalobná*, kterou Gustav Mahler označil za svůj opus 1. „Posluchači se mohou těšit na opravdu velké dílo s mimořádným prostorovým zvukem,“ uvedla ředitelka Filharmonie Brno Marie Kučerová. Sólového partu se ujme světová sopránistka Chen Reiss. Koncert se koná **28. a 29. listopadu v Janáčkově divadle a 8. prosince v Musikvereinu.**

Filharmonie Brno, příspěvková organizace

Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno, ☎ +420 539 092 801
www.filharmonie-brno.cz, www.salprobrno.cz

B | R | N | O | | jihomoravský kraj

Statutární město Brno finančně podporuje Filharmonii Brno. Vybrané koncerty se konají za finanční podpory Jihomoravského kraje a Ministerstva kultury ČR.

69.
koncertní
sezona
2024
2025

Mladá krev aneb
Hudba zblízka I
Komorní cyklus členů
Orchestrální akademie
Filharmonie Brno
a hostů

1. abonentní koncert
Besední dům
13|11|2024

Filharmonie
Brno Philharmonic

ADAM SCOTT NEAL

Tèarmunn (Úkryt) pro lesní roh a vibrafon I 7'

Bianka Soukupová (j. h.) lesní roh
Anežka Nováková bicí

HENRI VIEUXTEMPS

Capriccio pro violu sólo op. 55 I 4'

Ariana Suleiman Shakh viola

PAUL HINDEMITH

Duet pro violu a violoncello I 4'

Ariana Suleiman Shakh viola
Diana Kadysheva (j. h.) violoncello

ASTOR PIAZZOLLA

Le grand tango pro violoncello a klavír I 11'

Tempo di tango – Meno mosso (libero e cantabile) – Giocoso

Štěpánka Plocková violoncello
Marek Peňáz (j. h.) klavír

přestávka | 20'

OTMAR MÁCHA

Variace pro flétnu a klavír I 9'

Marie Janíčková flétna
Radim Pančocha (j. h.) klavír

JOSEPH HAYDN

Smyčcový kvartet d moll op. 76 č. 2 „Kvintový“

Hob.III:76 I 23'

1. Allegro
2. Andante o più tosto allegretto
3. Menuet. Allegro ma non troppo
4. Finále. Vivace assai

Marián Hrdlička (j. h.) housle
Vít Janečka (j. h.) housle
Valérie Chomaničová (j. h.) viola
Štěpánka Plocková violoncello

Orchestrální akademie Filharmonie Brno (OAFB) je projekt, který umožňuje mladým talentovaným hudebníkům – studentům či čerstvým absolventům hudebních škol přijímaným na základě výběrového řízení – získat orchestrální praxi v profesionálním tělese. Filharmonie si touto cestou vychovává nové generace hráčů, kteří jednou mohou usednout do jejích řad. OAFB má za sebou deset sezon fungování a její plody jsou na první pohled zjevné: někteří její absolventi jsou členy našeho orchestru, jiní se do něj pravidelně vrací vypomáhat. Význam a cennost této zkušenosti pro umělecký růst mladých hudebníků i pro budoucnost orchestru jsou tak nezpochybnitelné.

Dvouleté působení v OAFB ovšem skýtá jejím členům nejen možnost orchestrální praxe, ale také příležitost prezentovat své schopnosti v komorní hudbě, a to v koncertní řadě nazvané **Mladá krev aneb Hudba zblízka**.

Adam Scott Neal (1981), v současnosti působící na Southern Methodist University, čerpá jako skladatel zejména z postminimalistické estetiky a ve svém díle se soustředí především na komorní hudbu. **Tèarmunn** (Útočiště) pro lesní roh a vibrafon z roku 2012 dobře ilustruje autorem deklarovanou inspiraci v technologii hudby, ať už jde o nástroje akustické či elektrické. Part vibrafonu přináší šestnáctinový motiv vyrůstající z pravidelného tremolového pulsu utvářeného při doznívání tónů motorem nástroje, z něhož se zcela plynule vytrácí či se z něj vynořuje. Tento efekt pomáhá významně dokreslovat elegickou a kontemplativní povahu kompozice, nastíněnou již přednesovým označením „vážně a truchlivě“ (solemn and mournful). Podobně u lesního rohu vychází počáteční vklad, v podobě čtyřdílného tématu vystavěného na melodických skocích, z harmonických sérií tvořících podstatu techniky žesťových nástrojů. Od takto připraveného základu pak skladba pozvolným rozvíjením dospívá ke složitějším myšlenkám, zachovávajícím však čistotu nastoleného zvuku, náročného na jemnou práci s dynamikou.

Henri Vieuxtemps (1820–1881) byl učen hře na housle otcem od svých čtyř let a již během dospívání si svými vystoupeními vydobyl uznání nejpřednějších osobností tehdejšího hudebního života. Koncertní činnost jej doprovázela po zbytek života, přičemž ho turné zavedla do rozličných zemí Evropy, a dokonce až za Atlantik. Významně přispěl k formování romantického houslového koncertu a k vývoji hry na housle obecně, a to především v Rusku, kde pobýval pět let u carského dvora.

Capriccio pro sólovou violu op. 55 c moll s podtitulem „Hommage à Paganini“ napsal ke sklonku svého života k počtě Niccolò Paganinimu. Toho slyšel hrát poprvé v Londýně roku 1834, kde na něj velmi zapůsobil, což se promítlo i do jeho raných kompozic. Z hlediska samotné hudby ale capriccio nachází v mnohém inspiraci spíše u barokního umění. Formálně se vyznačuje dvoudílností. První díl otevírá téma sekvencového charakteru, následně ihned variované. V této podobě zazní ještě třikrát, prokládáno kontrastním tématem v paralelní durové tónině. V druhé části hudba přechází v kadencovitý proud bohatý na chromatické běhy, ústící do kody upomínající na hlavní téma. Zvolená tónina c moll

je pro violu výhodná, poněvadž umožňuje využívání prázdných strun C a G, které zároveň podporují přirozenou rezonanci.

Dne 23. 1. 1934 měl **Paul Hindemith** (1895–1963) v Londýně se svými spoluhráči ze smyčcového tria, violoncellistou Emanueleem Feuermannem a houslistou Szymonem Goldbergem, nahrávat desku komorní hudby, avšak chyběla jim skladba na její druhou stranu. Za tímto účelem složil Hindemith mezi pátou hodinou ranní a osmi hodinami a dvaceti minutami **Duet** pro violu a violoncello, který s Feuermannem nacvičili a natočili hned týž den. Na nahrávce kompozice nese název *Scherzo* – označení *Duet* užívá až výtisk skladby z roku 1957. Jde o jednověté dílo s neustále se proměňujícím metrem redukovatelné na sonátovou formu. Expozice končí až hlubokým a táhlým tónem ve violoncellu využívá jako určitý členicí prvek ústřední motiv skladby. Mezi oblastí hlavního a závěrečného tématu se vměstává vnitřně kontrastní oblast vedlejšího tématu se dvěma výraznými tanečními myšlenkami, které však repríza zakončená kodou vynechává. Provedení pak přirozeně tyto myšlenky volně rozvíjí.

Astor Piazzolla (1921–1992), pocházející z Argentiny, sehrál ústřední roli v obrodě tanga. Této taneční formě věnoval pozornost již od dětství a posléze svůj zájem rozvíjel jako člen tangových ansámblů a hráč na bandoneon (druh tahací harmoniky). Později razil styl „tango nuevo“ (nové tango), spojující tradiční tango s prvky tehdejší klasické hudby a jazzu, který vstoupil na scénu zrovna v době, kdy pěstování této hudby v tradičním duchu počínalo poněkud uvadat, a udělal z Piazzolly v jeho domovině vcelku kontroverzní osobnost.

Le grand tango zkomponoval pro ruského violoncellistu Mstislava Rostropoviče v roce 1982 jako skladbu o jedině větě, avšak jasně se členící do tří charakterově specifických sekcí. První podkládá striktní *tresillo* rytmus až na zpěvnější výběžky téměř celou. Charakter té střední vyplývá dosti jasně již z označení *libero e cantabile* (volně a zpěvně) a jedná se o lyrickou sekci plnicí svou melancholičností kontrastní úlohu (až na kratší epizodu) ke dvěma náruživým krajním částem. Poslední uzavírá kus na hravou notu. Skladba se mezi violoncellisty těší poměrně značné oblibě, jelikož představuje příhodný recitálový kousek vděčný jak pro publikum svou líbivostí a efektností, tak pro samotné hráče právě od zbytku repertoáru odlišným citěním a interpretačními možnostmi z něj vyplývajícími.

Skladatel, rozhlasový režisér a dramaturg **Otmar Mácha** (1922 až 2006) pocházel z Ostravska a vliv prostředí, ve kterém vyrůstal, promítl i do své tvorby – moravský a slezský folklor pojal za jeden ze svých podstatných inspiračních zdrojů. Po celý život inklinoval k posluchačsky vstřícnější hudbě, na experiment si nikdy nepotrpěl. **Variace pro flétnu a klavír** jsou pro něj v tomto ohledu dílem příznačným. Mácha je složil roku 1977 pro flétnistu Jana Hecla, člena Pražského dechového kvinteta, pedagoga Pražské konzervatoře a propagátora soudobé hudby. Téma, které posloužilo jako výchozí materiál k variačnímu zpracování, Mácha převzal z vlastní scénické hudby k divadelní adaptaci Hemingwayova románu *Komu zvoní hra-*